

Vlekken en flitsen

Oogheelkunde

Inleiding

U bent naar de oogarts verwezen omdat u last heeft van vlekken of flitsen in of voor de ogen. Deze folder geeft algemene informatie over vlekken en flitsen.

Wat verstaan we onder vlekken?

Heel vaak zijn vlekken die mensen in of voor hun oog of ogen zien bewegen, het gevolg van troebelingen in het glasvocht. Het glasvocht (of glasachtig lichaam) is een gelei die het achterste gedeelte van het oog opvult, de ruimte tussen ooglens en netvlies. Normaal glasvocht laat lichtstralen ongehinderd door. Als zich echter verdichtingen of troebelingen in het glasvocht gaan voordoen, kunnen ze een schaduw op het netvlies geven. Dit kan zich voordoen als vlekken in allerlei vormen: puntjes, cirkels, draden, slierten of spinnenwebben. Tegen een lichte achtergrond zijn de vlekken vaak duidelijker. Niet alle mensen die glasvochtstroebelingen hebben in hun ogen, hebben last van vlekken.

Oorzaken

De meest voorkomende oorzaak van glasvochtstroebelingen is veroudering. Er ontstaan verdichtingen of klontering in het glasvocht. Bijziende mensen hebben hiervoor meer aanleg. Hoewel deze glasvochtstroebelingen dus wel hinderlijk kunnen zijn als ze klachten van vlekken veroorzaken, is dit meestal een onschuldige situatie. Het zien van één of meerdere (zwevende) vlekken ten gevolge van glasvochtstroebelingen wordt ook wel met de Franse term 'mouches volantes' aangeduid.

Een plotseling ontstaan van vlekken kan gepaard gaan met het optreden van lichtflitsen. Deze flitsen worden vaak omschreven als 'net of een TL-lamp aan- en uitgaat', of als 'bliksemen'. De combinatie van vlekken en lichtflitsen wijst meestal op een vrij plotseling krimpen van het glasvocht. Dit wordt ook wel glasvochtloslating genoemd, omdat de krimpende glasvocht-gelei zichzelf hierbij lostrekt van het netvlies waar het daarvoor nog tegenaan lag. Ook glasvochtloslating is een proces dat hoort bij het normale ouder worden. Het treedt dan ook bij heel veel mensen op, vaak op wat oudere leeftijd. Meestal is dit onschuldig, maar soms kan dit het begin van een netvliesprobleem zijn.

Andere oorzaken van flitsen en vlekken

Soms zien mensen lichtverschijnselen die zich als sterren of gekartelde lijnen voordoen en langzaam uitbreiden. Soms zijn deze (wisselend) gekleurd, ze treden eigenlijk bijna altijd op in beide ogen tegelijk, kunnen gepaard gaan met een (gedeeltelijk) veranderd of vervormd beeld en houden 10 tot 30 minuten aan. Deze combinatie van verschijnselen heeft meestal een andere oorzaak dan echte lichtflitsen, het gaat hier vaak om een vorm van migraine. Soms voelen mensen zich tijdens of na deze lichtverschijnselen akelig. In een aantal gevallen, maar niet altijd, treedt na de lichtverschijnselen hoofdpijn op. Soms zijn de verschijnselen een voorbode ('aura') van een migraine-aanval met heftige hoofdpijn, misselijkheid en braken. Voor oorzaken en behandeling van migraine wendt u zich het beste tot uw huisarts.

Bewegende vlekken kunnen ook bij een ontsteking binnen in het oog (regenboogvliesontsteking, iridocyclitis of uveïtis) worden gezien. Vaak treden bij deze aandoening ook andere oogklachten en verschijnselen op als roodheid, toegenomen gevoeligheid voor licht, slechter zicht en pijn.

Plotseling opkomende en toenemende puntvormige vlekken en / of slierten en waziger wordend zicht kunnen een uiting zijn van bloed in het glasvocht. Zo'n glasvochtbloeding kan soms optreden bij ernstigere aantasting van het netvlies door suikerziekte (diabetes mellitus), of bij een netvliesscheur.

Risico's van glasvochtloslating

Wanneer het glasvocht krimpt en zich lostrekt van het netvlies kan er in een klein aantal gevallen een scheurtje in het netvlies getrokken worden. Zo'n scheurtje in het netvlies kan in weer een klein deel van de gevallen het begin zijn van een netvliesloslating, een ernstige aandoening van het oog, die het zicht bedreigt. Bij het ontstaan van een scheurtje in het netvlies kan soms ook een bloeding in het glasvocht ontstaan, die klachten kan geven zoals hiervoor beschreven.

Hoewel de kans op netvliesproblemen in het algemeen niet heel groot is bij een glasvochtloslating, is het advies wel degelijk dat mensen met plotseling ontstane (of verergerende) klachten van vlekken en flitsen zich binnen 24 uur oogheelkundig laten onderzoeken. Neem hiervoor contact op met de huis- of oogarts.

Onderzoek

Door oogheelkundig onderzoek kan er onderscheid gemaakt worden of het bij vlekken en flitsen gaat om onschuldige klachten of niet. De oogarts onderzoekt het hele oog. Hierbij hoort een onderzoek van het netvlies nadat de pupil met oogdruppels wijd gemaakt is. Deze druppels kunnen, gedurende enkele uren, een verminderd zicht veroorzaken.

Behandeling

Bij klachten van vlekken en / of flitsen is het dus allereerst belangrijk vast te stellen wat de oorzaak is. Bij een oogontsteking (uveïtis) is meestal behandeling met medicijnen (oogdruppels) noodzakelijk. Bij glasvochtbloeding door suikerziekte is vaak een uitgebreide laserbehandeling van het netvlies nodig.

Bij een glasvochtloslating zonder afwijkingen in het netvlies is er géén behandeling nodig. De ruimte tussen het gekrompen glasvocht en het netvlies wordt vanzelf opgevuld door ander vocht.

Wanneer er echter een scheurtje in het netvlies is ontstaan, is meestal een laserbehandeling nodig, waarmee rondom het scheurtje 'puntlasjes' gemaakt worden. Hiermee wordt het netvlies aan de onderlaag vastgezet, om zo een netvliesloslating te voorkomen.

Verloop van de klachten van vlekken en flitsen

Glasvochttroebelingen worden op den duur vaak wat kleiner. Sommige troebelingen kunnen van plaats veranderen of zelfs verdwijnen. Mensen raken uiteindelijk meestal ook meer gewend aan de vlekken, waardoor ze minder gaan hinderen. Hier kan soms lange tijd (maanden) overheen gaan. Lichtflitsen verdwijnen meestal weer vanzelf, hoewel ze soms bij snelle oogbewegingen of in het donker nog wel enige tijd gezien kunnen worden.

Wanneer contact opnemen?

Bij plotselinge duidelijke verergering van de vlekken en / of flitsen kunt u het beste binnen 24 uur contact opnemen met de huis- of oogarts.

U kunt altijd contact opnemen met de polikliniek, tijdens kantooruren.

Twijfelt u of u wel of niet met spoed contact met ons moet opnemen, dan kunt u dit het best eerst overleggen met uw huisarts of buiten kantooruren met de dienstdoende huisarts.

Belangrijke contactgegevens

- polikliniek Oogheelkunde Enschede, route C05, telefoon (053) 4 87 27 30;
- polikliniek Oogheelkunde Oldenzaal, route 085, telefoon (053) 4 87 27 30.

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de specialist dan om nadere uitleg.

Bron: Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG).